



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 486/2011-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. decembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 89/2011 z 27. júla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. septembra 2011 doručená sťažnosť I. K. K. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 89/2011 z 27. júla 2011.

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že sťažovateľ bol navrhovateľom v súdnom spore o neplatnosť predpisu nájomného proti odporcovi – O. B. vedenom Okresným súdom Bardejov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 6 C 27/2009. Keďže sťažovateľ nezaplatil súdny poplatok, okresný súd uznesením „z 19. V. 2009 toto súdne konanie... zastavil“. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie sťažovateľa uznesením sp. zn. 3 Co 135/2010 z 13. apríla 2011 rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne potvrdil. O dovolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 7 Cdo 89/2011 z 27. júla 2011, ktorým dovolacie konanie zastavil.

3. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„1. V odôvodnení svojho uznesenia kasačný súd tvrdí, že prvostupňový súd toto konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastaviť musel, čo nie je vôbec pravda, lebo ma mohol kľudne oslobodiť, a to nielen pre insolventnosť, ale aj z dôvodu hodného osobitného zreteľa, či dokonca iných (judikáty)! Išlo pred súdmi o taký nedostatok podmienok konania, ktoré boli ľahko odstrániteľné, len nebola objektivita a ani ochota zo strany súdov. Skôr zámer!

2. To, čo som uviedol predom platí aj alebo predovšetkým o konaní pred Najvyšším súdom SR v dovolaní o mojom formálnom právnom zastúpení pred ním, kde podľa mňa tejto súd pochybil a po žiadnej stránke ma nechápal a zrejme ani netušil, že to, čo urobil pri vyhlásení tohto uznesenia z 27. 7. 11, je v príkrom rozpore s jeho predchádzajúcou súdnou praxou a nielen jeho, ale aj s judikátmi Ústavného súdu SR. Stačilo sa mu pozrieť do uznesenia jeho kolegov sp. zn. 2 Cdo 161/10 z 28. IX. 10 u kauzy vedenej na prvostupňovom súde pod č. k. 10 C 167/00 alebo do judikátu III. ÚS 124/10 z 27. IV. 10, kde ústavný súd rozhodol za tých istých podmienok inak a v môj prospech!...

Konečné uznesenie Najvyššieho súdu SR, ktoré je vlastne o ničom a pritom ma na mojich zákonných a ústavných právach poškodzuje, som obdržal iba dňa 5. IX. 2011...“

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Vyslovuje, že základné a ľudské práva I. K. K. podľa čl. 46 Ústavy SR a ods. 1/, čl. 6 Dohovoru postupom Najvyššieho súdu SR v súdnom konaní o dovolaní sťažovateľa pod sp. zn. 7 Cdo 89/2011 v právnej veci vedenej na Okresnom súde v Bardejove č. k. 6 C 27/09 a vyjadrenom v jeho konečnom uznesení z 27. VII. 2011, porušené boli.

2. Priznáva I. K. K. spravodlivé finančné zadostučinenie vo výške 33 tis. EUR...

3. Ukladá Najvyššiemu súdu SR uhradiť aj vzniklé trovy tohto súdneho konania...“

Sťažovateľ požiadal tiež o ustanovenie mu „ex offo“ právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom.

II.

5. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho

základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05).

7. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 89/2011 z 27. júla 2011.

8. Pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie označených práv predmetným uznesením najvyššieho (dovolacieho) súdu, v sťažnosti vychádzal v zásade z dôvodov, ktoré uviedol aj v podanom dovolaní. Najvyšší súd dovolacie konanie zastavil, keďže sťažovateľ nespĺnil podmienku povinného právneho zastúpenia v dovolacom konaní.

9. V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy

neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocесnými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

10. Právo na súdnu ochranu (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie) sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky vo všeobecnosti upravujú ustanovenia § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 OSP. V posudzovanom prípade dovolací súd „zistil, že podmienky konania nie sú splnené“. V rámci skúmania podmienok konania (§ 103 OSP) najvyšší súd zistil existenciu nedostatku odstrániteľnej podmienky konania, ktorú však sťažovateľ napriek poučeniu neodstránil, a preto najvyšší súd dovolacie konanie podľa § 104 ods. 2 OSP zastavil.

11. Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 89/2011 z 27. júla 2011, ktorým dovolacie konanie zastavil. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd uviedol:

„Okresný súd Bardejov uznesením z 19. mája 2009 č. k. 6 C 27/2009-14 konanie zastavil a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Uviedol, že navrhovateľ nezaplatil súdny poplatok splatný podaním návrhu ani v dodatočne stanovenej lehote a po poučení o následkoch jeho nezaplatenia, preto v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch musel konanie zastaviť. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. písm. c/ O. s. p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie navrhovateľa uznesením z 13. apríla 2011 sp. zn. 3 Co 135/2010 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil (§ 219 O. s. p.). Poukázal na to, že o žiadosti navrhovateľa o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov

bolo rozhodnuté uznesením Okresného súdu Bardejov z 13. októbra 2009 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove z 10. novembra 2009 tak, že mu oslobodenie od súdnych poplatkov priznané nebolo. Dovolacie konanie o dovolaní navrhovateľa bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. septembra 2010 zastavené.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal dovolanie navrhovateľ na základe § 237 O. s. p., lebo mu je bránené vo výkone spravodlivosti. Žiadal, aby bol považovaný za prípad hodný osobitného zreteľa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) predovšetkým skúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže o dovolaní konať. Zistil, že podmienky konania nie sú splnené.

Kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (§ 103 O. s. p.).

Ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia, pritom spravidla pokračuje v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí podmienky konania odstrániť, konanie zastaví (§ 104 ods. 2 O. s. p.).

Dovolateľ v dovolacom konaní musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná (§ 241 ods. 1 veta prvá O. s. p.).

Nedostatok podmienky povinného zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní je možné odstrániť tým, že si dovolateľ zvolí kvalifikovaného zástupcu a k dovolaniu pripojí jeho plnomocenstvo. Ak tak neurobí, a to ani na výzvu súdu, súd dovolacie konanie zastaví.

Okresný súd Bardejov uznesením z 13. júna 2011 č. k. 6 C 27/2009-50 vyzval navrhovateľa, aby v lehote 10 dní odstránil vady dovolania a doručil súdu plnomocenstvo udelené advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní. Súčasne ho poučil o následkoch nedoplnenia dovolania a v zmysle § 30 O. s. p. Navrhovateľ na uznesenie doručené mu 21. júna 2011 reagoval podaním z 23. 6. 2011, v ktorom ho označil za zmätočné a nezákonné a žiadal prideliť mu pisárku a advokáta ex offo. O tejto žiadosti súd prvého stupňa nerozhodoval z dôvodu, že už svojím uznesením z 21. decembra 2009 (čl. 29) v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove z 9. februára 2010 (čl. 33) bola žiadosť navrhovateľa na ustanovenie mu zástupcu z radov advokátov zamietnutá a dovolanie

navrhovateľa proti tomuto uzneseniu bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. septembra 2010 (čl. 42) odmietnuté.

So zreteľom na nerešpektovanie výzvy, musel Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), prihliadnuť (§ 243c O. s. p.) na ustanovenie § 104 ods. 2 O. s. p., v zmysle ktorého ak sa nepodarí podmienky (nedostatku, pozn.) konania odstrániť, konanie zastaví, ak o tom, bol účastník poučený. Aplikujúc uvedené zákonné ustanovenie preto dovolací súd konanie o dovolaní navrhovateľa zastavil bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.“

12. Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného konštatuje, že v dovolacom konaní nedošlo k odňatiu možnosti preskúmavania napadnutého výroku odvolacieho súdu, pretože najvyšší súd postupoval v súlade s procesnoprávnymi predpismi a zastavil konanie o dovolaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu z dôvodu neodstránenia nedostatku podmienky konania. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odopretie prístupu k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 89/2011 z 27. júla 2011 obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a nejde o arbitrárne rozhodnutie nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

13. Z uvedených skutočností vyplýva, že medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a možnosťou porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je taký vzťah, ktorý by odôvodňoval prijatie sťažnosti na ďalšie konanie po jej predbežnom prerokovaní. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

14. K argumentácii sťažovateľa uvedenej v bode 3 (2.) ústavný súd poznamenáva, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov (a ani zjednocovanie právnych názorov senátov najvyššieho súdu) a suplovať právomoc, ktorá podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov je zverená práve najvyššiemu súdu. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd dodáva, že vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 124/2010 sťažovateľ namietal porušenie základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) a ústavný súd nálezom z 25. augusta 2010 rozhodol o porušení tohto práva postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 61/2003. V tomto konaní ústavný súd uznesením z 27. apríla 2010 ustanovil sťažovateľovi z radov advokátov právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom. Rozhodnutia vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 124/2010 (a najmä jeho uznesenie o ustanovení právneho zástupcu) sa vzťahovali v zásade len na posudzovanú právnu vec (sp. zn. 4 C 61/2003), resp. na konanie o individuálnej sťažnosti sťažovateľa (III. ÚS 124/2010). Na teraz ústavným súdom posudzované konanie sp. zn. 6 C 27/2009, resp. sp. zn. 3 Co 136/2010 a sp. zn. 7 Cdo 89/2011, v ktorom sťažovateľ namietal porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, boli závery ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 124/2010 pre vo veci sp. zn. 6 C 27/2009 konajúce všeobecné súdy právne irelevantné (nezáväzná a neaplikovateľné).

15. Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už jeho ďalšími návrhmi nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2011